Jarida la Taasisi ya Utafiti wa Kilimo Tanzania

TARI HABARI

UTAFIFI KWA MAENDELEO YA KILIMO

ISBN: 978-9912-42-694-8 | Toleo No. 02 Oktoba - Desemba 2025 | www.tari.go.tz

TARI YAWAONGOZA WADAU WA KILIMO KUADHIMISHA SIKU YA UDONGO DUNIANI MWAKA 2025

Mhe. Chongolo ataka watafiti wagunduzi mbegu za kilimo wanufaike na utafiti wao

Bila utafiti imara hakuna tija kwenye kilimo: Dkt. Bwana

TARI yatoa Mbegu bora za miwa kwa wakulima kilombero

UJUMBE KUTOKA KWA MKURUGENZI MKUU

NDUGU msomaji na wadau wa sekta ya kilimo,

Napenda kuchukua fursa hii kuwashukuru nyote kwa ushirikiano, dhamira na mchango mkubwa mnaoendelea kutoa katika kuiwezesha Taasisi ya Utafiti wa Kilimo Tanzania (TARI) kutimiza majukumu yake ya msingi ya kuzalisha, kuendeleza na kusambaza teknolojia bora za kilimo kwa wakulima na wadau wengine nchini.

Katika kipindi cha robo hii, TARI imefanikiwa kutekeleza shughuli muhimu kadhaa ambazo zimechangia kwa kiasi kikubwa kuimarika kwa uzalishaji na tija kwenye sekta ya kilimo. Baadhi ya mafanikio muhimu ni pamoja na:

Utafiti na Uendelezaji wa Teknolojia TARI imeendelea kufanya tafiti shirikishi katika mazao ya kipaumbele, kuendeleza mbegu bora zenye ustahimilivu wa magonjwa na hali ya hewa, pamoja na teknolojia za kuongeza thamani ya mazao. Hii imewezesha kuongeza upatikanaji wa mbegu bora na taarifa za kiteknolojia kwa wakulima.

Kusambaza Teknolojia kwa Wadau Kupitia maonesho, mafunzo ya wakulima, kliniki za kilimo na ziara za kimafunzo, taasisi imefikisha teknolojia na maarifa mapya kwa maelfu ya wakulima katika maeneo mbalimbali nchini. Hatua hii imekuwa na mchango mkubwa katika kuongeza uzalishaji na kupunguza hasara kwa wakulima.

Katika kipindi cha Robo ya kwanza TARI imefanikiwa kutekeleza Miradi mbalimbali ikiwemo katika kuendelea na Utafiti wa Aina 42 za mbegu tarajali(Promising lines) za mahindi, maharage, mpunga, mtama,muhogo,zabibu,ndizi na mchicha zimewasilishwa katika Taasisi ya Uthibiti wa Ubora wa Mbegu Tanzania (TOSCI) kwa ajili ya majaribio ya utambuzi wa mbegu mpya(DUS) na majaribio ya umahiri wa mbegu(NPT).Nasaba 27,505 za mazao mbalimbali zimeendelea kutuzwa kwa ajili ya shughuli ya Utafiti na mbegu.Kuendelea na majaribio ya Utafiti na ugunduzi wa Teknolojia.Utafiti huo umejikita katika ugunduzi wa teknolojia bora za mbegu, magonjwa na afya ya Udongo.

Pia katika Uzalishaji wa mbegu na Miche Tani 483,436 za mbegu za awali za mazao mbalimbali ya kimkakati na miche 756,148 ya mazao mbalimbali imezalishwa.

Aidha,Uhaulishaji wa teknolojia,Teknolojia

DKT. THOMAS BWANA
MKURUGENZI MKUU - TARI

ya Kitalu mkeka imehaulishwa katika maonesho ya Sabasaba na Nanenane kupitia mashamba ya darasa(demonstration plots) na siku ya wakulima (farmer field day),mafunzo kwa wakulima na maafisa ugani teknolojia mbalimbali zimehaulishwa.

Ushirikiano wa Kitaifa na Kimataifa TARI imeendelea kuimarisha ushirikiano na taasisi za ndani na nje ya nchi kwa lengo la kuboresha miundombinu ya utafiti, kuongeza ubunifu, na kuhakikisha kuwa tafiti zetu zinaendana na viwango vya kimataifa.

Utawala na Uboreshaji wa Miundombinu Taasisi imefanikiwa kuimarisha mifumo ya usimamizi, matumizi ya TEHAMA, na kuboresha baadhi ya miundombinu ya vituo vya utafiti ili kuongeza ufanisi katika utekelezaji wa majukumu.

Tunatambua bado kuna changamoto katika maeneo kama upatikanaji wa rasilimali, mabadiliko ya tabia ya nchi, na kasi ya kusambaza teknolojia kwa baadhi ya maeneo. Hata hivyo, tumejipanga kuendelea kuyashughulikia kwa kuongeza ubunifu, ushirikiano, na matumizi ya utafiti unaoendeshwa na mahitaji ya wadau.

Nawashukuru wafanyakazi wote wa TARI, washirika wa maendeleo, taasisi za serikali na zisizo za serikali, pamoja na wakulima wetu kwa ushirikiano unaoendelea. Tujenge misingi imara ya kilimo chenye tija, kinachochangia uchumi wa taifa na ustawi wa wananchi.

Nakukaribisha mdau wetu katika Jarida letu la "TARI HABARI"ambalo linapatikana kupitia mitandao ya kijamii ya TARI.

TARI - Utafiti kwa Maendeleo ya Kilimo.

TARI
Transforming Agriculture

BODI YA UHARIRI

MWENYEKITI

DKT. THOMAS BWANA
Mkurugenzi Mkuu TARI

KATIBU

DKT. SOPHIA KASHENGE
Mkurugenzi wa Uhaulishaji Teknolojia, Biashara na Mahusiano

WAJUMBE

EVELYNE MPASHA
Kaimu Meneja Menejimenti ya Maarifa na Mawasiliano

DKT. RAJAB KANGILE
Kaimu Meneja wa uhaulishaji wa teknolojia, uendeshaji wa biashara na ushirikiano

DKT. ABDULLAH MKIGA
Kaimu Meneja wa Kituo, TARI Kifyulilo

DKT. ANDEKILILE MWAMAHONJE
Mtafiti Mwandamizi

DEODATUS KIRIBA
Mtafiti Mwandamizi

WAANDISHI

GERALD USIRI
Afisa Mahusiano kwa Umma

MUGINI A. SINGIRA
Afisa Mahusiano kwa Umma

HOSEA R. BILATANGUYE
Afisa Mahusiano kwa Umma

TariTanzania | Tanzaniatari | official_taritanzania | TariTV

TARI YAWAONGOZA WADAU WA KILIMO KUADHIMISHA SIKU YA UDONGO DUNIANI MWAKA 2025

TAASISI ya Utafiti wa Kilimo Tanzania (TARI) imewaunganisha wadau mbalimbali wa sekta ya Kilimo nchini kuadhimisha siku ya udongo duniani kwa mwaka 2025 ambayo ilibebwa na kauli mbiu isemayo " Udongo wenye afya kwa Miji Maridhawa".

Maadhimisho hayo ambayo yalifanyika kwa ngazi ya kitaifa kwa siku tatu mfululizo, kuanzia Disema 3 hadi 5, Jijini Dodoma yalijumuisha matukio mbalimbali, ikiwemo mikutano na mafunzo maalumu juu ya afya ya udongo kwa wakulima na wanafunzi wa shule za Sekondari, upimaji wa udongo na njia bora za utunzaji udongo pamoja na zoezi la upandaji miti katika Shule ya Sekondari Dodoma.

Awali akifungua maadhimisho hayo, Naibu Katibu Mkuu Wizara ya Kilimo, Dkt. Steven Nindi, aliipongeza TARI kwa kuratibu maadhimisho hayo mwaka 2025

na kuagiza Taasisi na Wizara zote zinazoguswa na sekta ya udongo nchini kushirikiana kwa karibu katika kuandaa maadhimisho yajayo Ili kukuza ustawi wa sekta hiyo muhimu kwa ustawi wa maendeleo ya kijamii na kiuchumi nchini

"Itapendeza sana kama katika maadhimisho yajayo wadau wengine zaidi watahusishwa katika maandalizi ikiwa ni pamoja na Wizara ya Ardhi na Maendeleo ya Makazi, Wizara ya Madini, Wizara ya Maliasili na Utalii, Wakala wa Misitu Tanzania (TFS), Taasisi ya Tafiti za Misitu Tanzania (TAFORI), Taasisi za Elimu ya Juu, NGO Pamoja na wadau wengine wanaojihusisha na masuala ya udongo toka ndani nan je ya nchi ili kubadilishana uzoefu" alisema Dkt. Nindi.

Katika hatua nyingine, Dkt Nindi aliwapongeza walimu na wanafunzi wa shule za Sekondari walioshiriki maadhimisho ya Siku ya Udongo Duniani kwa mwaka 2025, na kuongeza kuwa hatua hiyo inatoa taswira chanya kwa mendeleo ya sekta hiyo kwa vizazi vijavyo.

Kwa upande wake Mkurugenzi Mkuu wa TARI Dkt. Thomas Bwana alisema TARI kwa kushirikiana na Wizara ya Kilimo imepata fursa na heshima ya kuwa mwenyeji wa kuandaa maadhimisho hayo kwa mwaka 2025 kwa kushirikiana na wataalamu na wadau mbalimbali wanaojihusisha na masuala ya udongo.

Dkt. Bwana ameishukuru Serikali kwa kuipatia TARI fedha kwa ajili ya kuzifanyia maboresho maabara za udongo kwenye vituo vya TARI na kuongeza kuwa pindi ukarabati huo utakapokamilika TARI itakuwa na uwezo mkubwa wa kupima sampuli nyingi zaidi za udongo kwa kutumia vifaa vya kisasa.

"Kwa Sasa, TARI inayo maabara ya kisasa ya kupimia afya ya udongo iliyopo katika kituo chetu cha TARI Mlingano, Mkoani Tanga, maabara ya kisasa ambayo hivi karibuni inatarajia kupata ithibati kutoka Taasisi ya Huduma za Ithibati za Jumuiya ya Maendeleo Kusini mwa Afrika, yaani Southern Africa Development Community Accreditation Services," alisema Dkt. Bwana.

Kuhusu utekelezaji wa afua mbalimbali za kuboresha sekta ya udongo nchini Tanzania, Dkt. Bwana alieleza kuwa TARI inafanya kazi kwa ushirikiano na Wizara ya Kilimo, pamoja na Taasisi na wadau wengine muhimu kutoka sekta za Umma, na Bnafsi nchini ili kuwasaidia wakulima kuelewa aina za mazao yanayopaswa kuzalishwa kwenye maeneo yao,

aina za mbegu na mbolea, kiwango cha maji kinachostahili, pamoja na pembejeo zinazofaa kutumika.

SALAM

Akitoa salamu zake, Naibu Katibu Mkuu, Ofisi ya Makamu wa Rais (Mazingira) Profesa Peter Msoffe alisema ofisi yake inahusika moja kwa moja na swala zima la afya ya udongo na kuahidi kuendelea kufanya kazi kwa ukaribu na TARI, Wizara ya Kilimo, pamoja na Taasisi na Wizara zote zinazoguswa na swala la afya ya udongo katika kupanga na kutekeleza afua mbalimbali.

Kwa upande wake, Mkurugenzi wa Rasilimali za Malisho ya Mifugo Kutoka Wizara ya Mifugo, Dkt Asimwe Rwiguza, katika salamu zake kwa niaba ya Katibu Mkuu Wizara ya Mifugo alisema ustawi wa sekta ya Mifugo kwa kiasi kikubwa unategemea uwepo wa udongo wenye afya.

"Bila kuwepo udongo wenye afya hakuna namna yoyote ambayo chakula cha mifugo (Malisho) kinaweza kuzalishwa,"

Kwa msingi huu, alisema Wizara ya Mifugo itaendelea na jitihada mbalimbali za kuweka mikakati ya kutekeleza afua muhimu za kuifadhi afya ya udongo kwa ushirikiano na TARI, pamoja na wadau wengine husika.

MAAGIZO YA SERIKALI KWA TAASISI YA UTAFITI WA KILIMO TANZANIA (TARI) JUU YA UBORESHAJI, UENDELEZAJI NA ULINZI WA AFYA YA UDONGO NCHINI

SERIKALI, kupitia Wizara ya Kilimo imeiagiza Taasisi ya Utafiti wa Kilimo Tanzania (TARI) kujikita katika utekelezaji wa mikakati kadhaa Ili kuchochea kasi ya uhifadhi wa afya ya udongo nchini Tanzania.

Maagizo hayo yanayolenga kuboresha tija na uzalishaji katika sekta za Kilimo na Mifugo, yametolewa na Naibu Katibu Mkuu, Wizara ya Kilimo, Dkt. Steven Nindi wakati wa ufunguzi wa Maadhimisho ya Siku ya Udongo duniani yaliyofanyika kwa ngazi ya Kitaifa Jijini Dodoma tarehe 3 Disemba, 2025.

Miongoni mwa maagizo yaliyotolewa na kuelekezwa kwa Mkurugenzi Mkuu wa TARI, Dkt. Thomasi Bwana ni pamoja na :-

- TARI KUBUNI NA KUENDELEZA TEKNOLOJIA ZA KILIMO SAHIHI, ZA KISASA NA RAFIKI KWA MAZINGIRA NA AFYA YA UDONGO
- TARI KUHARAKISHA MCHAKATO WA UPIMAJI NA UTOAJI WA MATOKEO YA TATHMINI YA AFYA YA UDONGO NCHI NZIMA, AMBAPO MPAKA SASA SAMPULI ZAIDI YA 52 ZIMESHAKUSANYWA NA ZIPO KWENYE MAABARA YA TARI MLINGANO
- TARI KUSHIRIKIANA NA WAZALISHAJI, WAAGIZAJI WA PEMBEJEO ZA KILIMO ILI KUHAKIKISHA PEMBEJEO ZINAZOPELEKWA KWA WAKULIMA HAZIATHIRI USTAWI WA AFYA YA UDONGO
- TARI KUSHIRIKIANA NA WIZARA YA KILIMO, WIZARA YA MIFUGO NA OFISI YA MAKAMU WA RAISI (Mazingira), NA WATUNGA SERA KATIKA MCHAKATO WA KUTENGENEZA RAMANI MPYA YA TAIFA YA ARDHI YA KILIMO NA MIFUGO
- TARI KUSHIRIKIANA NA SEKTA BINAFSI KATIKA KUBORESHA UTEKELEZAJI NA UFANISI WA AFUA MBALIMBALI ZA USTAWI WA AFYA YA UDONGO NCHINI TANZANIA
- TARI KUHAKIKISHA WAKULIMA WANAPATA TAARIFA SAHIHI, NA KWA WAKATI JUU YA AINA ZA MAZAO, MBEGU, VIATILIFU NA VIWANGO VYA MAJI VINAVYOTAKIWA KULINGANA NA AINA NA AFYA YA UDONGO KATIKA MAENEO YAO YA UZALISHAJI

MHE. CHONGOLO ATAKA WATAFITI WAGUNDUZI MBEGU ZA KILIMO WANUFAIKE NA TAFITI ZAO

WAZIRI wa Kilimo Mhe. Daniel Chongolo amemuagiza Mkurugenzi Mkuu wa Taasisi ya Utafiti wa Kilimo Tanzania (TARI) Dkt. Thomas Bwana kuandaa utaratibu utakaowezesha watafiti wagunduzi wa mbegu za kilimo wananufaika na tafiti walizogundua ambazo zina tija kwa wakulima na Sekta ya kilimo kwa ujumla.

Mhe. Chongolo ametoa mfano wa Mtafiti aliyegundua mbegu ya pareto ambaye hanufaiki na matokeo ya utafiti wake, na kutaka utaratibu uandaliwe ili mtafiti huyo pamoja na watafiti wengine waweze kupata motisha na kufaidi matunda ya kazi waliyofanya.

"Watafiti wengi wagunduzi wamekuwa wakitumia muda mwingi kufanya tafiti ambazo matokeo yake yana tija kwa muda mrefu, wengine wanastaafu na wengine wanafariki bila kunufaika na kazi walizofanya, hili lichukuliwe kwa uzito na mimi nitalisimamia kwa ukaribu zaidi" alisema Mhe. Chongolo.

Mhe. Chongolo ametoa agizo hilo alipokutana na Menejimenti za Taasisi ya Utafiti wa Kilimo Tanzania (TARI), Menejimenti ya Wakala wa Mbegu za Kilimo (ASA) pamoja na Menejimenti ya Taasisi ya Kuthibiti Ubora wa Mbegu Tanzania (TOSCI) Novemba 24, 2025 katika Ukumbi wa Mikutano wa Wizara ya Kilimo Jijini Dodoma wakati akipokea taarifa ya utekelezaji wa Taasisi hizo pamoja na kutoa maelekezo mbalimbali ya kutaka Sheria za Taasisi hizo kusomana ili kuleta tija katika utatuzi wa changamoto za wakulima.

Awali akiwasilisha utekelezaji wa majukumu ya TARI, Mkurugenzi Mkuu wa TARI Dkt. Thomas Bwana alieleza kuwa kwa sasa TARI ina upungufu wa wataalam wabobezi kwa sababu za kustaafu, hatua ambayo ilipelekea Waziri wa Kilimo kuagiza wataalamu hao wabobezi, waongezewe umri wa kustaafu ili watumie utaalamu wao kuwajengea uwezo watafiti chipukizi.

Katika hatua nyingine, Mhe. Chongolo ameagiza Taasisi zote zilizo chini ya Wizara ya Kilimo kukamilisha miradi inayoendelea katika Tasisi zao kwa sasa na kuhakikisha inaleta tija kabla ya kuanzisha miradi mipya.

Kikao hicho cha uwasilishaji majukumu ya Taasisi zilizo chini ya Wizara ya Kilimo kilihudhuriwa pia na Naibu Waziri wa Kilimo Mhe. David Silinde, Katibu Mkuu Mhe. Gerald Mweli, Naibu Katibu Mkuu anayesimamia Ushirika na Umwagiliaji Mhe. Athuman Kilundumya pamoja na Menejimenti ya Wizara ya Kilimo.

TARI SELIAN NA BIVAC WAWAWEZESHA WAKULIMA NA WAJASIRIAMALI KUPITIA MAFUNZO YA KUONGEZA THAMANI YA ZAO LA NGANO

TAASISI ya Utafiti wa Kilimo Tanzania kupitia Kituo cha TARI Selian kwa kushirikiana na BIVAC imeendesha mafunzo maalumu kwa wakulima na wajasiriamali 35 kuhusu kuongeza thamani ya zao la ngano ikiwa ni hatua ya kukuza tija na kipato kwa vijana na wadau wa kilimo nchini.

Mkuu wa Kitengo cha Ngano kutoka Kituo cha TARI Selian, Bw. Ismail Ngolinda, alisema lengo la mafunzo hayo ni kuwawezesha wakulima na wajasiriamali kupata mbinu bora za kijasiriamali katika kuongeza thamani ya mazao, hasa zao la ngano. Aliongeza kuwa mafunzo hayo yalihusisha pia mafunzo ya uzalishaji wa mbegu bora za zao hilo.

Akiogelea kuhusu elimu iliyotolewa wakati wa mafunzo hayo, Bi. Neema Lyimo ambaye ni mtafiti kutoka Kituo cha TARI Selian alieleza kuwa washiriki walijifunza kwa vitendo utayarishaji wa bidhaa mbalimbali zitokanazo na zao la ngano kama vile sambusa, maandazi, chapati, pilau Pamoja na makande..

Kwa upande wake, Mkurugenzi wa BIVAC, Bi. Beatrice Msafiri, alieleza kuwa mafunzo hayo kwa wakulima na wajasiriamali yamelenga si tu kuongeza thamani ya mazao bali pia kuongeza kipato cha wakulima na wajasiriamali ili kuleta tija zaidi katika sekta ya kilimo nchini ili kuendana na dhana ya Kilimo Biashara.

Katika kuhakikisha bidhaa zinawekwa katika vifungashio vilivyo bora, Mtafiti Bi. Upendo Titi kutoka TARI Selian amewashauri wakulima na wajasiriamali kuwa wabunifu na kuzingatia ufungashaji bora wa bidhaa zao pamoja na utunzaji wa kumbukumbu za mauzo ili kuongeza thamani ya bidhaa zao.

Katika hatua nyingine, Afisa kilimo wa zao la ngano kutoka Wilaya ya Siha Bi. Joan Ugawa kwa niaba ya washiriki wote aliwashukuru TARI Pamoja na BIVAC kwa mafunzo na ujuzi waliopatiwa na kuahidi kutumia elimu waliyoipata katika kuboresha bidhaa na kuongeza kipato chao.

Washiriki wa mafunzo hayo walitoka katika Wilaya za Siha- Kilimanjaro, Monduli – Arusha, Arumeru – Arusha, Karatu – Arusha na Hanang – Manyara.

OFISI YA WAZIRI MKUU, TARI ZASHIRIKIANA KUTOA MAFUNZO YA KILIMO

OFISI ya Waziri Mkuu, Kazi, vijana, Ajira na wenye ulemavu (KVAU) kwa kushirikiana na Taasisi ya Utafiti wa Kilimo Tanzania (TARI) wameanza kutoa mafunzo kwa wakulima na waongeza thamani katika mazao mbalimbali kwa lengo la kuongeza tija katika sekta ya kilimo.

Akizungumza katika ufunguzi rasmi wa mafunzo hayo uliofanyika Oktoba 21, 2025 Jijini Dodoma, Naibu katibu Mkuu, Ofisi ya Waziri Mkuu, Kazi, Vijana, Ajira na wenye Ulemavu Bi. Zuhura Yunus amesema lengo la mafunzo hayo ni kuongeza ufanisi katika uzalishaji na kutoa huduma bora zaidi katika sekta ya kilimo.

Ametaja Mikoa itakayofanyika mafunzo hayo na mazao husika kuwa ni Dodoma zao la Zabibu, Singida zao la Alizeti, Iringa zao la mchicha lishe na nyanya, Mkoa wa Mbeya matumizi ya mitambo midogo ya kilimo, Maharage na parachichi ambapo jumla ya Wakulima elfu moja wanatarajiwa kunufaika na mafunzo hayo.

Kwa upande wake Mkurugenzi Mkuu wa TARI Dkt. Thomas Bwana ameshukuru Ofisi ya Waziri Mkuu kwa kuitambua TARI na kuipatia jukumu la kuendesha mafunzo hayo suala ambalo ameahidi kulitekeleza kwa ufasaha kupitia wataalamu wake katika maeneo husika.

Wakitoa neno la shukrani kwa nyakati tofauti, wanufaika wa mafunzo hayo wamepongeza Serikali kupitia Ofisi ya Waziri Mkuu na TARI kuendesha mafunzo hayo ambayo wanasema yatawasaidia kuongeza tija katika kilimo kwa kukifanya kibiashara.

TARI YATOA MBEGU BORA ZA MIWA KWA WAKULIMA KILOMBERO

TAASISI ya Utafiti wa Kilimo Tanzania (TARI) kupitia kituo chake cha TARI Kibaha imetoa zaidi ya tani 300 za mbegu bora za miwa aina ya R 570 kwa wakulima 60 wa Walaya ya kilombero mkoani Morogoro,ikiwa ni juhudi za kuongeza uzalishaji na kuinua kipato cha wakulima kupitia kilimo chenye tija.

Akizungumza wakati wa utoaji wa Mbegu hizo kwa niaba ya Mkurugenzi Mkuu wa TARI, Meneja wa Utafiti wa Rasilimali asili na Uhandisi Kilimo Dkt, Hildelitha Msita amesema mbegu za R 570 zina ubora wa hali ya juu na zimekuwa zikionesha matokeo mazuri katika uzalishaji.

Dkt. Msita ameongeza kuwa kwa sasa wameanzisha shamba la uzalishaji wa mbegu za miwa Kijiji cha Ichonde kisawasawa,wilaya ya kilombero lenye ukubwa wa Ekari nne, ambalo linatarajiwa kuongeza upatikanaji endelevu wa mbegu bora kwa wakulima.

Aidha, Dkt. Msita, alitoa wito kwa wakulima kuhakikisha wanatumia mbegu za R 570 ili kuongeza tija, kuongeza mavuno na hatimaye kuboresha kipato cha mtu moja kwa moja.

Kwa upande wake, Mkuu wa Wilaya ya Kilombero, Mhe, Wakili, Dunstan Dominik Kyobya ameishukuru TARI kwa kugawa mbegu hizo huku akiwashauri Wananchi wa Kilombero kuchangamkia fursa ya kutumia mbegu bora zinazozalishwa na TARI kwa ajili ya kupata mavuno mengi na yenye tija.

Mmoja wa wanufaika wa mbegu hizo akiongea kwa niaba ya wakulima ndugu Yordan Nguruwe ameshukuru uongozi wa TARI Kwa kuwapatia mbegu bora na yenye tija kwani amesema itasaidia kuongeza kipato kwa mtu binafsi na taifa kwa ujumla.

PONGEZI

WIZARA YA KILIMO
TAASISI YA UTAFITI WA KILIMO TANZANIA
TARI
PONGEZI
Mwenyekiti wa Bodi, Menejimenti na Watumishi wa Taasisi ya Utafiti wa Kilimo Tanzania (TARI) tunakupongeza Mhe. Dkt. Samia Suluhu Hassan kwa kuchaguliwa kuwa Rais wa awamu ya sita wa Jamhuri ya Muungano wa Tanzania.
Tufuatilie
Tari Tanzania
tari.tanzania
TanzaniaTari
TariTV

WIZARA YA KILIMO
TAASISI YA UTAFITI WA KILIMO TANZANIA
TARI
PONGEZI
Mwenyekiti wa Bodi, Menejimenti na Watumishi wa Taasisi ya Utafiti wa Kilimo Tanzania (TARI) tunakupongeza Mhe. Balozi Dkt.Emmanuel Nchimbi kwa kuchaguliwa kuwa Makamu wa Rais wa Jamhuri ya Muungano wa Tanzania.
Tufuatilie
Tari Tanzania
tari.tanzania
TanzaniaTari
TariTV

WIZARA YA KILIMO
TAASISI YA UTAFITI WA KILIMO TANZANIA
TARI
PONGEZI
Mwenyekiti wa Bodi, Menejimenti na Watumishi wa Taasisi ya Utafiti wa Kilimo Tanzania (TARI) tunakupongeza Mhe. Dkt. Hussein Ali Mwinyi kwa kuchaguliwa kuwa Rais wa Zanzibar na Mwenyekiti wa Baraza la Mapinduzi kwa Muhula wa Pili wa awamu ya Nane.
Tufuatilie
Tari Tanzania
tari.tanzania
TanzaniaTari
TariTV

WAKULIMA WA PAMBA WAHIMIZWA KUACHANA NA KILIMO CHA MAZOEA ILI KUONGEZA TIJA

WAKULIMA wa pamba nchini wamehimizwa kutumia teknolojia za kisasa za uzalishaji ikiwepo upandaji wa zao hilo kwa nafasi mpya za upandaji (sm60 x sm30) iliyogunduliwa na TARI ambazo zimekuwa chachu ya kuongezeka kwa uzalishaji wa pamba nchini.

Wito huo umetolewa Novemba 17,2025 na Mkurugenzi Mkuu wa TARI Dkt Thomas Bwana katika Mkutano wa wadau wa Mradi wa Cotton Victoria uliofanyika katika kituo cha TARI Ukiriguru (Mwanza) kwa lengo la kutathimini utekelezaji wa mradi. Amesema kutokana na matumizi ya teknolojia zilizoasisiwa na mradi huo, wakulima wameshuhudia mabadiliko makubwa katika uzalishaji.

"Kuna maeneo wakulima walikuwa wanapata chini ya kilo 500 (kwa ekari) lakini sasa hivi kuna wakulima wanapata zaidi ya kilo 1000, kwahiyo unaweza kuona kwamba ongezeko la mavuno ni kubwa kwa wale wanaotumia mbinu ambazo tumewaelekeza" Amesema Dkt Bwana na kubainisha mbinu hizo ni pamoja na kupanda kwa wakati kwa kutumia umbali wa sm60 x sm30, matumizi sahihi ya viuatilifu, na kudhibiti magugu kwa wakati.

Mradi wa Cotton Voctoria ulianza kutekelezwa mwaka 2016 ukiwa na lengo la kuinua uzalishaji wa pamba katika nchi za Tanzania, Kenya na Burudi. Hadi sasa hapa nchini, mapokeo ya teknolojia za mradi huu yamefikia asilimia 63 ya wakulima wa pamba katika Mikoa 11 inayozalisha zao hilo la kibiashara.

Mkurugenzi Mkuu wa Bodi ya Pamba Tanzania Bw. Marco Mtunga amesema kuwepo kwa mradi huu kumejibu hoja ya kuongeza tija katika uzalishaji wa pamba "Maeneo kama Simiyu sehemu kubwa ya wakulima walikuwa wana sia mbegu, lakini sasa wanapanda kwa vipimo ambavyo vinatoa idadi kubwa ya miche, na hiyo ndiyo huchangia uzalishaji kuwa mkubwa kwenye eneo." Amesema Bw. Mtunga.

Mkutano wa kutathimini utekelezaji wa mradi wa Cotton Victoria umewakutanisha wadau mbalimbali katika tasnia ya pamba wakiwemo watafiti kutoka TARI kituo cha Ukiriguru, Bodi ya Pamba, wawakilishi kutoka Wakala wa Ushirikiano wa Brazili (ABC) na ubalozi wa Brazil nchini Tanzania, baadhi ya Maafisa kilimo na wakulima viongozi kutoka Mkoani Geita, pamoja na uwakilishi kutoka Wizara ya Kilimo.

BILA UTAFITI IMARA HAKUNA TIJA KWENYE KILIMO-DKT. BWANA

MKURUGENZI Mkuu wa Taasisi ya Utafiti wa kilimo Tanzania (TAR), Dkt. Thomas Bwana, amesema msingi wa kilimo chenye tija ni utafiti ambao ukiwafikia wakulima na kutekelezwa ipasavyo utatoa matokeo stahiki.

Dkt. Bwana ameyasema hayo katika Mkutano wa Bishara na Uwekezaji wa kilimo cha mbogamboga,matunda,viungo na vikolezo (HcBIS) uliofanyika jijini Dar Es Salaam Novemba 12, 2025 wakati akiwasilisha mada kuhusu mchango wa TARI katika utafiti wa mazao ya "Horticulture".

Amesema TARI inafanya tafiti zinazotatua changamoto za wakulima na watumiaji wa bidhaa hizo ili kuhakikisha tija na ubora unapatikana na kutoa matokeo halisi kwa wakulima na wadau.

Kuhusu mbinu zinazotumika kuwafikia wadau na wakulima, Dkt. Bwana amebainisha kuwa TARI hufanya tafiti shirikishi kwa kutatua changamoto walizonazo wakulima pamoja na kushiriki maonesho mbalimbali ambayo wadau wa kilimo na wakulima huudhuria ambapo elimu ya teknolojia mbalimbali za TARI Pamoja na ushauri hutolewa ili kuhakikisha sekta ya mazao ya mbogamboga, matunda, viungo na vikolezo inakuwa kwa kasi kubwa,

Dkt. Bwana ametowa wito kwa wadau hususuani wakulima kuzingatia matokeo na matumizi ya tafiti ili kutekeleza kilimo cha kisasa chenye tija.

Katika hatua nyingine, Mtafiti kutoka Kituo cha TARI Tengeru Dkt. Happyness Molel amewaomba watafiti kutoka Taasisi hiyo hasa Vituo vinavyofanya tafiti za mbogamboga, matunda, viungo na vikolezo kuendeleza tafiti za mazao hayo ili kuwasaidia wakulima na kuwawezesha kutambua changamoto na fursa zilizopo katika sekta ya mazao hayo ndani na nje ya nchi ili kupata matokeo chanya.

Mkutano huo ulioandaliwa na TAHA kwa kushirikiana na Wizara ya Kilimo ulihudhuriwa na wadau mbalimbali wa ndani nan je ya nchi wakiwemo watafiti wa TARI kutoka Vituo vya Tengeru, Makutupora, Mlingano, Maruku, Uyole, Tumbi, Dakawa, Kifyulilo, Naliendele na

Aidha, kupitia Mkutano huo TARI ilipata fursa ya kuonesha bidhaa mbalimbali za mbogamboga, matunda viungo na vikolezo pamoja na kujadiliana na TAHA kuona namna Taasisi hizo zinavyoweza kushirikiana na kufanyakazi pamoja ili kuhakikisha sekta ya mazao hayo ya mbogamboga, matunda, viungo na vikolezo inaboreshwa zaidi.

JE, WAJUA?

MTI wa "Allspice" (Pimenta dioica) ni mti wa Kiafrika unaotoa viungo vinavyochanganya ladha za mdalasini, karafuu, na tangawili (nutmeg), ukitumika sana kwenye vyakula, dawa, na chai?.

Jina: Allspice, au Pimento, na kwa Kiswahili unajulikana kama "Mti Wenye Mchanganyiko Wa Viungo Vyote" (TARI).

Kwa mujibu wa Mtafiti Dkt. Mgaya Maumba kutoka Kituo cha TARI Mlingano Tanga wanaojihusisha na utafiti wa Viungo na vikolezo, Mti huu unaitwa Allspice au mchanganyiko wa viungo vyote, ni mti mmoja ambao umekusanya kiungo zaidi ya kimoja katika harufu yake, ukinusa majani yake utasikia harufu ya karafuu, harufu ya iriki, mdalasini na viungo vingine.

Majani ya mti huu hutumika kama kiungo katika mapishi ya vyakula mbalimbali kama chai, supu, biriani, pilau na hata katika ice cream au sehemu ya kuokea mikate. Kiungo kinatumika

kama kinywaji lakini pia kiungo hiki kina manufaa makubwa kiafya kwani husaidia mmeng'enyo wa chakula tumboni.

Wataalamu wanashauri watu watumie zaidi majani kwa kuwa wakitumia magome wataua mti.

Miche ya kiungo hiki cha Allspices inazalishwa na Kituo cha TARI Mlingano. Kwa mahitaji ya miche ya kiungo hicho na viungo vingine Pamoja na vikolezo wasiliana na Kituo chochote cha TARI kilicho karibu yako.

PONGEZI

WIZARA YA KILIMO
TAASISI YA UTAFITI WA KILIMO TANZANIA
TARI
HONGERA
Dkt. Mwigulu Lameck Nchemba
Kwa kuteuliwa kuwa Waziri Mkuu wa Serikali ya Jamhuri ya Muungano wa Tanzania
Tufuatilie
Tari Tanzania
tari.tanzania
TanzaniaTari
TariTV

WIZARA YA KILIMO
TAASISI YA UTAFITI WA KILIMO TANZANIA
TARI
PONGEZI
Mhe.Mussa Azzan Zungu
Kwa kuchaguliwa kuwa spika wa Bunge la Jamhuri ya Muungano wa Tanzania 2025-2030
Tufuatilie
Tari Tanzania
tari.tanzania
TanzaniaTari
TariTV

TARI NA JIRCAS KUSHIRIKIANA KATIKA UTAFITI WA KILIMO

TAASISI ya Utafiti wa Kilimo Tanzania (TARI) imepokea ujumbe kutoka Kituo cha Kimataifa cha Utafiti wa Kilimo cha Japan (JIRCAS) kufuatia ziara iliyofanyika leo, tarehe 11 Desemba 2025. Ujumbe huo uliongozwa na Dkt. Hirouchi Shinji, akifuatana na Dkt. Onishi Junya pamoja na Bw. Yona Anderson kutoka Chuo cha Ufundi Arusha.

Akizungumza wakati wa ziara hiyo, Kiongozi wa msafara, Dkt. Shinji, alieleza kuwa lengo la ziara hiyo ni kuimarisha ushirikiano na Tanzania katika maeneo makuu sita (6) ya kipaumbele, yakiwemo uzalishaji wa chakula, maendeleo ya wakulima na Sekta Binafsi, uboreshaji wa Lishe, hatua za kukabiliana na mabadiliko ya tabianchi.

Aidha, Dkt. Shinji alibainisha kuwa JIRCAS imekusudia kushirikiana na TARI kuboresha na kuendeleza aina za mpunga zinazostahimili ukame, ikiwa ni sehemu ya mpango mkakati wa kuunga mkono mifumo endelevu ya uzalishaji wa chakula nchini kwa kuwa Taasisi yake inajishughulisha na kusaidia nchi zinazoendelea.

Kwa upande wa TARI, akizungumza kwa niaba ya Mkurugenzi Mkuu wa TARI, Dkt. George Nsonda alisema kuwa Taasisi inajukumu la kufanya utafiti na kusambaza matokeo kwa wadau wa kilimo pamoja na kutoa ushauri kwa watunga sera.

Aidha, alisema kuwa mradi huu mpya utakuwa na mchango mkubwa katika maeneo yanayo lima mpunga, hususani katika kuboresha na kuongeza ufanisi w a matumizi ya maji.

Mbali na TARI, JIRCAS pia inashirikiana na taasisi nyingine za ndani ikiwemo Chuo cha Ufundi Arusha na NIRCI. Inatarajiwa kuwa mara baada ya kuwasilishwa kwa miradi husika, makubaliano ya utekelezaji yatafikiwa baina ya JIRCAS na taasisi zote zinazoshirikiana nchini.

KIJUE KITUO CHA TARI KIHINGA

TARI Kihinga ni moja kati ya Vituo 20 vya TARI kilichoanzishwa mwaka 2018 kwa lengo la kufanya na kuratibu utafiti wa kina kuhusu zao la michikichi. Kuanzishwa kwa kituo hiki ni hatua kubwa katika kuimarisha uwezo wa Tanzania kuongeza uzalishaji na tija ya zao la michikichi kwa ajili ya kuboresha maisha ya wananchi, kupunguza uagizaji wa mafuta kutoka nje na kukuza uchumi wa taifa na wa mtu mmoja mmoja.

Kituo hiki ambacho kiko Kata ya Mungonya Mkoani Kigoma ni kitovu cha Kitaifa cha utafiti wa zao la michikichi, kikijikita zaidi katika maeneo yote muhimu ya mnyororo wa thamani wa zao hili, yakiwemo:

- Uboreshaji wa miche na mbegu
- Teknolojia za kilimo (agronomia)
- Udhibiti wa magonjwa na wadudu waharibifu
- Usimamizi wa mavuno na baada ya mavuno
- Uzalishaji wa mbegu na miche bora
- Kutoa ushauri kuhusiana na kanuni za kilimo bora cha chikichi.

TARI Kihinga imejidhatiti katika kubuni na kusambaza aina bora na zilizoboreshwa za michikichi zinazokidhi mahitaji ya wakulima na zinazolingana na ajenda ya mageuzi ya kilimo nchini. Kupitia shughuli hizi, Kituo huhakikisha upatikanaji wa vifaa bora vya kupanda vinavyosaidia:

- Kuongeza mavuno
- Kuongeza ustahimilivu dhidi ya magonjwa na wadudu
- Kuboresha ubora wa mafuta ya mawese

Mbali na michikichi, TARI Kihinga hushirikiana na wadau wengine wa ndani na nje ya nchi katika kufanya utafiti juu ya mazao mengine muhimu kama vile mihogo, maharage, ndizi, mahindi na parachichi. Utafiti huu mseto huimarisha wigo wa Kituo katika kutoa suluhisho la kilimo shirikishi, na kuchangia katika usalama wa chakula na kuongeza kipato cha wakulima nchini.

KUTOKA MAGAZETINI

Jumatatu Novemba 24, 2025 Uhuru

15>> Idadi ya wanafunzi waliohitimu shahada ya uzamivu Mzumbe

HABARI/TANGAZO

Chuo Kikuu Mzumbe chaweka rekodi mpya

Na WARIOBA IGOMBE, Morogoro

Tanzania yawasilisha Mpango wa Hifadhi za Milima Brazil

Na WARIOBA IGOMBE, Morogoro

"Hifadhi za milima zinasaidia kuwezesha ukuaji wa uchumi na huduma ya maji kuwa endelevu na uhakika kwa wananchi."

TARI-Kibaha yapeleka neema kwa wakulima wa miwa Ifakara

Na IGAMBA LIBONGE, Kilombero

Kilimo

MBEGU BORA

JAMHURI YA MUUNGANO WA TANZANIA
MFUKO WA MAENDELEO YA JAMII

SALAMU ZA PONGEZI

Mkurugenzi Mtendaji, Menejimenti na Watumishi wa Mfuko wa Maendeleo ya Jamii -TASAF, wanampongeza Mhe. Dkt Mwigulu Lameck Nchemba kwa kuteuliwa kuwa Waziri Mkuu wa Jamhuri ya Muungano wa Tanzania

Govt set on land use review, mapping of protected zones

By Correspondent Valentine Oforo, Dodoma

THE government is seeking to renew national land use mapping and the protection of designated lands.

Dr Steve Nindi (pictured), Agriculture deputy permanent secretary, made this affirmation at the national observance of World Soil Day in the capital late last week, underlining that this vital development is geared to take account of the substantial demographic and economic changes that have occurred over the past two decades.

Highlighting how land use has fundamentally changed since the initial 1998 policy was set out up to the latest mapping exercise in 2025, he described land category and their land use shares in in 1998 and then in the latest mapping, where village land was 70 percent earlier and is now 56 percent, conserved land was 28 percent at the time and now stands at 33 to 34 percent, while general land has climbed from just two percent earlier to 10 percent at the moment.

"This experience shows that land use in Tanzania kept on changing due to time, population change and wider economic activities," he said, affirming that since the mapping was conducted there has been further expansion of conserved areas.

There is wider construction and thus encroachment of agricultural and livestock grazing areas to pave way for human settlements and development projects, he further noted

...ble land for agriculture, grazing, city development and other uses, he said, cautioning that the government needs vision as to enabling Tanzania to take a higher profile as the food basket of the sub-region by 2030.

This might not succeed if serious measures and targeted policies for the protection of agricultural and livestock grazing land are not put in place and duly undertaken, even as it is disconcerting and unprofessional that no serious policies exist for the protection of land set aside for agriculture and livestock grazing, he explained.

He was of the view that the Vice-President's Office (Environment) leads the process in tandem with the Ministry of Livestock and Fisheries, the Tanzania Agricultural Research Institute (TARI), the Tanzania Forest Research Institute (TAFORI) and the Tanzania Livestock Research Institute (TALIRI).

In the new mapping the data collected and the land use map developed must be computerized in a cloud-connected format and made available to the relevant consumers across the country, while institutional stakeholders bridge efforts in the conducting of soil health testing across the country

TURN TO PAGE 2

16 Jumatano Novemba 19 - 25, 2025 Uelekeo

Watafiti waja na mradi wa kuimarisha uwezo wa kukabiliana na athari za mabadiliko ya tabianchi

Na Mugini Singira

Kwa mujibu wa Mratibu Mkuu wa Mradi, Dkt. Helena Elias Myeya wa Chuo Kishiriki cha Elimu Mkwawa (MUCE) mradi huo utatekelezwa kwa ufadhili wa Tume ya Sayansi na Teknolojia (COSTECH) kwa muda wa miaka mitatu (2025 -2028).

TARI SEED 105

SIFA ZAKE

- Yana stawi vizuri katika ukanda wa chini na wa kati mita 0-1500m kutoka usawa wa Bahari
- Hustahimili ukame wa kati
- Hukomaa mapema (wastani wa siku 110-125)
- Hutoa mavuno mengi, wastani wa gunia 20-22 kwa ekari
- Yanakoboleka vizuri
- Yanapunje nene
- Matamu kwa kuchoma, hivyo yanafaa kwa kilimo cha bustani.
- Zina ukinzani na magonjwa mbalimbali kama: milia ya mahindi (MSV), Bakajani kijivu (Gray leaf sport) na kutu ya majani (Leaf rust).

UPANDAJI

Mbegu moja kwa shimo: sm 75 x 25-30

Mbegu mbili kwa shimo sm 75 x 50-60

PONGEZI/TANZIA

HABARI KATIKA PICHA

MHE.DANIEL CHONGOLO, WAZIRI WA KILIMO AKIPOKEA MAELEZO YA TEKNOLOJIA YA KITALU NYUMBA KUTOKA KWA MKURUGENZI WA KITUO CHA TARI NALIENDELE DKT. GERADINA MZENA.

WAJUMBE WA BODI YA WAKURUGENZI WA TARI NA MENEJIMENTI YA TARI KATIKA PICHA YA PAMOJA MARA BAADA YA KIKAO CHA BODI KILICHOFANYIKA KATIKA UKUMBI WA MIKUTANO WA ST.GASPER MKOANI DODOMA.

MENEJIMENTI YA TAASISI YA UTAFITI WA KILIMO TANZANIA(TARI) MAKAO MAKUU, TARI MAKUTOPORA PAMOJA NA MAAFISA KUTOKA TUME YA KUREKEBISHA SHERIA WAKIWA KATIKA PICHA YA PAMOJA.

MTAFITI KUTOKA TARI BWANA WATSON GWIDO MATAMWA AKIWAPATIA ELIMU YA NAMNA BORA YA UTUNZAJI WA UDONGO WANAFUNZI WA SHULE YA SEKONDARI DODOMA KWA UPANDAJI WA MTI KATIKA MAADHIMISHO YA SIKU YA UDONGO DUNIANI.

MSIMAMIZI WA KITUO CHA UHAULISHAJI TEKNOLOJIA CHA NGONGO MANISPAA YA LINDI BI.BAKINA OBADIA MSALILWA AKIONESHA BAADHI YA MAZAO YA MBOGAMBOGA NA MATUNDA YANAYOLIMWA KATIKA KITUO HICHO.

MHE.DANIEL CHONGOLO, WAZIRI WA KILIMO AKIPOKEA ZAWADI KUTOKA KWA MKURUGENZI WA KITUO CHA TARI NALIENDELE DKT.GERADINA MZENA

WATUMISHI WA TARI WAKISHIRIKI MCHEZO WA KUKIMBIA NA MAGUNIA.

WATUMISHI WAHIMIZWA KUSHIRIKI MICHEZO KUBORESHA MAHUSIANO MAHALA PA KAZI

WATUMISHI wa Taasisi ya kilimo Tanzania (TARI) wameaswa kudumisha utamaduni wa kufanya michezo ili kuboresha afya pamoja na kudumisha mahusiano mahali pa kazi.

Wito huo umetolewa na Mkurugenzi wa Idara ya Rasilimali watu na Utawala wa TARI, Zephania Mshanga katika bonanza la michezo lililofanyika Oktoba 25, 2025 katika viwanja vya shule ya sekondari Dodoma.

Bonanza hilo liliandaliwa na vituo vya TARI Makutupora na TARI Hombolo ambapo watumishi wa TARI Makao Makuu pia wameshiriki Bonanza hilo ambalo lilipambwa na michezo mbalimbali. Michezo ni Pamoja na kukimbia, kuvuta Kamba, mbio za magunia, kupuliza puto, kukimbiza kuku, mpira wa miguu pamoja na mazoezi ya viungo ambapo washindi mbalimbali wamepata Zawadi.

Wakizungumza kwa nyakati tofauti, Mkurugenzi wa kituo cha TARI Makutopora Dkt Amarchius James na Meneja wa kituo cha TARI Hombolo Dkt. Emmanuel Chilagane walipongeza watumishi kwa kushiriki bonanza hilo huku wakisisitiza umuhimu wa kufanya michezo ili kuboresha afya zao pamoja na kujenga mahusiano baina ya watumishi.

Mbali na bonanza hilo, TARI imejenga utamaduni wa kushiriki masuala ya michezo ambapo TARI kituo cha Naliendele kimeshiriki mbio za Korosho Marathon ambazo zimekuwa zikifanyika kila mwaka mkoani Mtwara. Pamoja na umuhimu wa michezo kituo hicho kimetumia michezo kama fursa ya kutoa elimu ya kilimo bora, uongezaji thamani wa zao la Korosho na ugawaji wa mbegu bora za korosho kwa wakulima.

Pia, katika kutambua mchango unaotolewa na wadau katika maendeleo ya Kilimo Tanzania, TARI Uyole imeshiriki ligi ya Prof. Mbwette Memorial Cup ambayo inashirikisha Vijiji Saba vya Kata mbili za Mbeya Vijijini ambazo ni Ulenje na Maendeleo.

Kwakutambua ukubwa wa tukio hilo TARI kwa kushirikiana na wadau wengine sambamba na burudani hiyo imehakikisha wakulima wanapatiwa elimu kuhusu kilimo bora kwa njia ya mashamba darasa ambapo TARI Uyole imesambaza teknolojia mbalimbali za mazao ya mahindi, ngano, ulezi, alizeti, viazi mviringo na pareto.

WATUMISHI WA TARI WAKISHIRIKI BONANZA LA MICHEZO (MCHEZO WA KUVUTA KAMBA)

WATUMISHI WA TARI WAKISHIRIKI MCHEZO WA KUPULIZA MAPUTO

WATUMISHI WA TARI WAKISHIRIKI MCHEZO WA KUKIMBIA NA MAYAI KWENYE KIJIKO.

JAMHURI YA MUUNGANO WA TANZANIA
WIZARA YA KILIMO

TAASISI YA UTAFITI WA KILIMO TANZANIA

VITUO VYA UTAFITI TARI

Mkurugenzi Mkuu
Taasisi ya Utafiti wa Kilimo Tanzania (TARI)
S. L. P 1571, Dodoma
Tel: +255 26 2961 993/e-mail:dg@tari.go.tz
Website:www.tari.go.tz

TariTanzania tari.tanzania Tanzaniatari TariTV